

Minustako vaikuttaja?

Laatiessamme Stakesissa vuonna 2005 ehkäisevän päihdetyön laatuksiteereitä nostimme yhteiskunnallisen vaikuttamisen ammattieettiseksi hyveeksi.

Ajattelemme, että ei riitä, että kukin osaltamme hoidamme oman tonttimme, vaan meidän tulee vaikuttaa yleisön ja päättäjien tietoihin ja asenteisiin niin että

- ensiksi päihdeongelmien suuri merkitys pysyy yhteiskuntamme agendalla, sillä vain niin ne ylipäänsä vaativat ratkaisuja,
- toiseksi ne ihmiset, joita päihdeongelmat satuttavat, eivät jäisi näkymättömiksi ja voimattomiksi,
- kolmanneksi ihmiset saisivat sellaisia taustatietoja, joiden avulla he pystyvät tietoisemmin hallitsemaan omaa suhdettaan päihhteisiin. ja
- neljänneksi valistunut yleisö vaatisi ongelmiin valistuneita, vaikuttavia poliittisia ratkaisuja.

Tahdoimme siis, että päihdekysymyksiä työnsä takia läheisesti tuntevat säteilisivät ymmärrystään ympäristöönsä ja yhteiskuntaan, että heistä tulisi mielipidevaikuttajia. Käsite "mielipidevaikuttaja" tai "mielipidejohtaja" on peräisin viestintätutkimuksesta ja on alun perin tarkoittanut seuraavaa:

Vaalimainonnan tehoa tutkittaessa on havaittu, ettei se juuri vaikuta ihmisiin suoraan, mutta välillisesti kyllä. Kaikkien tuttavapiirissä on niin sanottuja *mielipidejohtajia* tai *vaikuttajayksilöitä*, joiden kannanotot vaikuttavat muiden mielipiteisiin. Jokapäiväisessä puheessa nämä käsitteet ovat vääristyneet tarkoittamaan vaikutusvaltaisessa asemassa olevia tai julkisuudessa paljon esiintyviä vakionaamoja. Mielipidevaikuttajat ovat kuitenkin ennen kaikkea niitä, joita kuunnellaan yksityisissä keskusteluissa ja jotka siten vaikuttavat monien mielipiteisiin.

Olen tämän vuoden aikana puhunut viestinnän ja valistuksen kysymyksistä noin kolmessakymmenessä tilaisuudessa ehkäisevän päihdetyön laajojen verkostojen jäsenten kanssa. Haaste kehittää itseään vaikuttajayksilöksi sai näissä keskusteluissa ja palautteessa eniten vastakaikua. Työtoverini kunnissa ja järjestöissä eivät tyypillisesti ole korkealla valtahierarkiassa, heillä ei ole paljoakaan päätösvaltaa. Tämä ei estä heitä hankkimasta itselleen

vaikutusvaltaa. Päättäjät ovat riippuvaisia asiantuntijoista, ja näiden vaikutusvalta muodostuu sitä vahvemmaksi, mitä paremmin he pystyvät ehdotuksensa ja kannanottonsa perustelemaan.

Aktiiviset ja kyvykkäät päihdetyön avainhenkilöt eri kunnissa ovat esimerkkejä vaikuttajayksilöiden kauaskantoisesta työstä. Vaikuttajayksilöksi tullaan hankkimalla luottamuspääomaa, osoittautumalla hyödylliseksi tiedon lähteeksi, toteuttamiskelpoisten aloitteiden ja ehdotusten tekijäksi, asioiden valmistelijaksi ja keskustelukumppaniksi.